

JAZYKOVÁ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE A JEJÍ IMPLEMENTACE DO STÁTNÍ JAZYKOVÉ POLITIKY ČESKÉ REPUBLIKY V OBLASTI TERCÍÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

1. JAZYKOVÁ POLITIKA EU

Ovládání více než 1 jazyka je v současné době považováno „za jednu ze základních nových dovedností, které by Evropané ve společnosti znalosti měli mít“ [1]. Jednou z klíčových priorit jazykové politiky Evropské unie (EU) je tedy podporovat studium cizích jazyků a jazykovou rozmanitost ve společnosti. V duchu této koncepce by každý Evropan měl mít přístup k patřičnému jazykovému vzdělání, v němž by se naučil komunikovat vedle mateřštiny ještě v dalších dvou cizích jazycích. Pro úspěšnou integraci a aktivní zapojení se do společnosti v současném období mobility a migrace Evropská unie rovněž doporučuje osvojit si kromě výše zmíněných dvou cizích jazyků také jazyk hostitelské země. Vzhledem k tomu, že učení se jazykům je chápáno jako celoživotní aktivita, mělo by být zahájeno v útlém věku a pokračovat dále i v dospělosti.

Jak je konstatováno v Nové rámcové strategii pro mnohojazyčnost, „...rostoucí tendence, kdy učení se cizímu jazyku znamená jednoduše učení se angličtině“, nestačí [2]. Ve školách, na univerzitách či vzdělávacích centrech pro dospělé by měla být s ohledem na místní podmínky podporována výuka širokého spektra jazyků, a to jak větších/menších evropských jazyků a jazyků regionálních, tak jazyků minorit a migrantů. Klíčovou roli v podpoře mnohojazyčnosti by měly hrát vysokoškolské instituce. Ty by měly také umožnit všem studentům strávit část jejich studií v zahraničí, a to přinejmenším jeden semestr.

V oblasti odborného vzdělávání a přípravy je jedním z požadavků EU nabízet prakticky orientovanou jazykovou výuku, jež bude přizpůsobena povolání studentů a jež bude relevantní pro jejich budoucí zaměstnání (Content and Language Integrated Learning – CLIL). Důraz je však kladen také na znalosti obecného cizího jazyka (General Language). Jak je uvedeno v jednom z klíčových dokumentů Mnohojazyčnost: přínos pro Evropu a společný závazek, „...univerzity by měly studenty vybavit solidními jazykovými znalostmi bez ohledu na oblast jejich specializace...“ [3]. Další prioritou Evropské unie je napomoci zvyšovat kvalitu cizojazyčné výuky včetně zajištění její efektivity, a to např. podporováním škol a vzdělávacích institucí ve vytváření inovativních výukových metod nebo v uplatňování těchto metod ve výuce.

Vzhledem k velké diverzitě vzdělávacích systémů v Evropě je také jedním z významných cílů jazykové politiky EU podpořit a usnadnit mezinárodní spolupráci v oblasti moderních jazyků, a to poskytováním společného základu pro srozumitelný popis cílů, obsahu a metod, což přispěje ke srozumitelnosti kurzů, sylabů a systému kvalifikačních osvědčení. Dále je úkolem Evropské unie poskytnout objektivní kritéria pro popis jazykové způsobilosti, což povede k usnadnění vzájemného uznávání kvalifikačních osvědčení získaných v různých studijních kontextech a napomůže mobilitě v Evropě [4].

Je nevyhnutelné zdůraznit, že v procesu rozhodování v oblasti jazykové politiky hrají členské země rozhodující roli. Ze strany Evropské unie se od nich očekává definování své vlastní jazykové politiky – stanovení jasných cílů výuky jazyků na různých stupních vzdělávání se zohledněním výuky regionálních a menšinových jazyků a také zvýšení informovanosti o významu jazykové rozmanitosti. *“It is the authorities in Member States who bear the primary responsibilities for implementing the new push for language learning in the light of local circumstances, and policies, within overall European objective“* [5]. Evropská unie se nachází pouze v roli nápomocné, kdy prostřednictvím svých jazykových vzdělávacích programů např. přispívá k uskutečňování výuky většího počtu jazyků, napomáhá zvyšovat odbornou přípravu učitelů jazyků, podporuje jak mobilitu studentů a učitelů, tak partnerství škol a v rámci výzkumu a rozvoje pomáhá vytvářet inovativní výukové metody [6].

2. IMPLEMENTACE JAZYKOVÉ POLITIKY EU DO STÁTNÍ JAZYKOVÉ POLITIKY ČR V OBLASTI TERCÍÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

V souladu s jazykovou politikou Evropské unie státní jazyková politika ČR v oblasti terciárního vzdělávání klade důraz na studium dvou cizích jazyků. Jedním z nich by měl však být jazyk anglický, což ale Evropská unie povinně nevymezuje. Úkol Evropské unie – podpořit mnohojazyčnost ve vysokoškolském vzdělávání – je sice uveden v Národním plánu výuky cizích jazyků, ale zároveň je v tomto dokumentu konstatováno, že *„V současnosti převažuje pohled vedení vysokých škol na jazykové vzdělávání jejich studentů jako na záležitost každého studenta. Díky tomuto názoru i z důvodů ekono-*